Dr Ben Calvert, Is-Ganghellor

Dr Ben Calvert, Vice-Chancellor

Datganiad Caethwasiaeth Fodern a Masnachu Pobl

Cyflwyniad

Gwneir y datganiad hwn yn unol ag adran 54(1) Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015 ac fe saif fel ein datganiad caethwasiaeth a masnachu pobl ar gyfer y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben 31/07/2021.

Mae caethwasiaeth fodern yn drosedd. O fewn cadwyn gyflenwi sefydliad, mae iddi nifer o ffurfiau, yn cynnwys llafur dan orfodaeth, caethwasanaeth oherwydd dyledion (neu gaethwasanaeth), caethwasiaeth plant a masnachu pobl, y mae dwyn rhyddid person gan berson arall er mwyn camfanteisio arno er budd personol neu fasnachol yn gyffredin iddynt i gyd.

Rydym yn ymrwymedig at wella ein harferion yn gyson i fynd i'r afael â chaethwasiaeth a masnachu pobl ym mhob ffurf ar draws cadwyni cyflenwi ein sefydliad.

Strwythur y Sefydliad

Mae Prifysgol De Cymru yn Brifysgol amlddisgyblaethol fawr wedi ei seilio yn ne Cymru, gyda champysau ym Mhontypridd, Caerdydd, Casnewydd a Dubai. Mae Coleg Brenhinol Cerdd a Drama Cymru a Choleg Merthyr Tudful yn is-gyrff dan berchnogaeth lawn y Brifysgol ond yn endidau cyfreithiol ar wahân gyda'u Byrddau Cyfarwyddwyr eu hunain.

Arweinir y Brifysgol gan yr Is-Ganghellor, Dr Ben Calvert, gyda chymorth Tîm Gweithredol bychan a chyngor gan ei Bwrdd Academaidd. Mae'r Brifysgol yn Gorfforaeth Addysg Uwch ac fe'i llywodraethir gan Fwrdd Llywodraethwyr, y mae mwyafrif ei lywodraethwyr yn rhai annibynnol. Yn academaidd, mae'r Brifysgol wedi ei threfnu'n dair cyfadran, pob un â nifer o ysgolion. Mae gan y Brifysgol tua 30,000 o fyfyrwyr ac mae'n un o'r fwyaf, o ran niferoedd myfyrwyr, yn y DU.

Ein cadwyni cyflenwi

Mae'r Brifysgol yn caffael ei hanghenion o ran nwyddau, gwasanaethau a gwaith mewn ffordd sy'n sicrhau gwerth am arian ar sail oes gyfan gan greu budd nid i'r sefydliad yn unig, ond hefyd i'r gymdeithas yr amgylchedd a'r economi. Mae cadwyni cyflenwi'r Brifysgol yn bennaf mewn pump o 'uwch-gategorïau', sef:

- Offer a Nwyddau Traul Labordai
- Adnoddau Llyfrgell
- Gwasanaethau Proffesiynol (gan gynnwys asiantaethau recriwtio rhyngwladol)
- Offer a Gwasanaethau TGCh
- Nwyddau, Gwasanaethau a Gwaith Ystadau (gan gynnwys bwyd a chyflenwadau arlwyo), Gwasanaethau a Gorchwylion

Y prif gategorïau o fewn ein cadwyn gyflenwi sydd â risg sylweddol o gaethwasiaeth fodern a masnachu mewn pobl yw cyflenwadau swyddfa, nwyddau traul labordy, cyflenwadau bwyd ac arlwyo, dillad, offer TGCh, asiantaethau recriwtio rhyngwladol a rhai gwasanaethau ystadau, megis gwasanaethau glanhau sy'n cael eu rhoi ar gontract allanol o bryd i'w gilydd. Mae'r categorïau hyn wedi'u nodi ar sail y wlad y gwneir y nwyddau ohoni a'u cyrchu, neu lle mae'r gwasanaeth a brynwyd yn cynnwys darparu gweithlu i ddarparu'r gwasanaeth gofynnol.

Mae Prifysgol De Cymru yn aelod o Gonsortiwm Prynu Addysg Uwch Cymru (HEPCW). Mae HEPCW yn gweithio'n effeithiol ochr yn ochr â Chonsortia Prynu Prifysgolion y DU a grwpiau cenedlaethol, y mae ganddo berthynas flaengar a llwyddiannus â nhw. Mae'r rhaglen gyd-gontractio yn darparu portffolio cydweithredol cynhwysfawr ac aeddfed, sy'n cynnwys rhai o'r categorïau risg uchel a restrir uchod.

Mae'n ofynnol i gyflenwyr yn y categorïau risg uwch hyn sy'n rhan o'r fframweithiau cydweithredol hyn ymrwymo i God Sylfaenol y Fenter Masnachu Moesegol (ETI). I'r rhai nad ydynt eto wedi ymuno â'r ETI, mae Consortia Prynu'r Prifysgolion yn parhau i weithio i'w perswadio i ymuno. Mae Cod Sylfaenol ETI wedi'i seilio ar gonfensiynau'r Sefydliad Llafur Rhyngwladol (ILO) ac mae'n god ymarfer llafur a gydnabyddir yn rhyngwladol, sy'n mynnu bod:

1. Cyflogaeth yn cael ei dewis yn rhydd;
2. Yr hawl i gydgysylltu a bargeinio ar y cyd yn cael ei barchu;
3. Amodau gwaith yn ddiogel ac yn hylan;
4. Dim llafur plant yn cael ei ddefnyddio;
5. Cyflogau byw yn cael eu talu;
6. Oriau gwaith heb fod yn ormodol;
7. Dim camwahaniaethu ar waith;
8. Cyflogaeth gyson yn cael ei darparu; a
9. Dim triniaeth llym nac annynol yn cael ei chaniatáu.

Offer TGCh

Mae Prifysgol De Cymru yn rhan o nifer o drefniadau prynu offer TGCh ar y cyd. Drwy'r trefniadau prynu cydweithredol hyn, mae'r Brifysgol yn cefnogi egwyddorion Electronics Watch, sefydliad monitro annibynnol sy'n gweithio i sicrhau parch at hawliau llafur yn y diwydiant electroneg byd-eang drwy bwrcasu cyhoeddus cymdeithasol gyfrifol yn Ewrop. Trwy hyn, rydym yn gweithio gyda'r cyflenwyr sydd wedi contractio gennym i weithredu ac ymrwymo i drefniadau monitro newydd pan fo codau ymddygiad corfforaethol a pholisïau a gweithdrefnau archwilio cymdeithasol yn methu â bod yn dryloyw ac yn effeithiol.

Ein Polisïau ar Gaethwasiaeth a Masnachu Pobl

Rydym wedi ymrwymo i sicrhau bod gennym ddull alinio sefydliadol o fynd i'r afael â chaethwasiaeth fodern ym mhob ffurf o fewn ein cadwyn gyflenwi neu mewn unrhyw ran o'n busnes.

Yn wyneb y rhwymedigaeth sydd arnom i adrodd ar fesurau sy'n sicrhau bod pob rhan o'n sefydliad a'n cadwyni cyflenwi yn rhydd rhag caethwasiaeth, byddwn yn parhau i adolygu ein polisïau a gweithdrefnau gweithle i asesu a ydynt yn effeithiol wrth adnabod materion yn ymwneud â chaethwasiaeth fodern ac yn mynd i'r afael â nhw. Bydd y Brifysgol hefyd yn ystyried polisïau ynghylch cadwyni cyflenwi moesegol sy'n dod i'r fei gan y llywodraeth.

Bydd y Brifysgol hefyd yn ystyried polisïau ynghylch cadwyni cyflenwi moesegol sy'n dod i'r fei gan y llywodraeth.

Bydd ein polisïau a gweithdrefnau gweithle yn parhau i arddangos ein hymrwymiad at weithredu'n foesegol a chydag integriti yn ein holl berthnasau busnes ac at weithredu a gorfodi systemau a dulliau rheoli i sicrhau nad yw caethwasiaeth fodern na masnachu pobl yn digwydd mewn unrhyw ran o'n cadwyni cyflenwi.
Byddwn yn cwblhau adolygiad blynyddol o'n polisïau a gweithdrefnau gweithle. Bydd unrhyw fylchau a nodir neu ofynion newydd polisi'r llywodraeth yn cael eu hymgorffori, a bydd y polisïau a'r gweithdrefnau'n cael eu hadnewyddu a'u hailgyhoeddi yn ôl yr angen.

Prosesau diwydrwydd dyladwy o ran caethwasiaeth a masnachu pobl

Yn rhan o'n gwaith i adnabod a lliniaru risgiau byddwn yn parhau i roi systemau ar waith i:

- Adnabod ac asesu meysydd risg posibl yn ein cadwyni cyflenwi.
- Lliniaru'r risg o gaethwasiaeth a masnachu pobl yn digwydd yn ein cadwyni cyflenwi.
- Monitro meysydd risg posibl yn ein cadwyni cyflenwi.
- Amddiffyn chwythwyr chwiban.

Yr hyn rydym wedi'i wneud o ran datblygu ein polisïau a'n harferion:

- Rydym wedi parhau i gydweithio gyda Phrifysgolion Cymru ar weithredu 12 ymrwymiad Cod Ymddygiad Llywodraeth Cymru i sicrhau bod gweithwyr yng nghadwyni cyflenwi'r sector cyhoeddus yn cael eu cyflogi'n foesegol ac mewn cydymffurfiaeth â geiriau ac ysbryd deddfau rhyngwladol, a rhai'r DU a'r UE.
- Rydym wedi dechrau datblygu perthynas waith gyda thîm Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am greu polisïau newydd ar gyfer cyrff sector cyhoeddus Cymru. Bydd hyn yn ein galluogi i gael gwell dealltwriaeth ac arweiniad o ran adolygu ein polisïau a'n gweithdrefnau, a gwneud unrhyw newidiadau gofynnol mewn modd amserol.
- Gan weithio ar y cyd â thîm Cyfreithiol PDC sydd newydd ei greu, mae adolygiad cydweithredol o'n dogfennau Caffael wedi dechrau adlewyrchu ein hymrwymiad i weithredu'n foesegol a chydag uniondeb ym mhob un o'n perthnasoedd busnes ac i weithredu a gorfodi systemau a rheolaethau effeithiol, gan gynnwys, mewn perthynas â, mynd i'r afael â chaethwasiaeth fodern a masnachu mewn pobl yn ein cadwyni cyflenwi.
- Mae Net Positives (offeryn ymgysylltu â chyflenwyr a ddefnyddir gan brifysgolion eraill y DU) wedi'i gyflwyno fel rhan o'n rhaglen rheoli perthynas â chyflenwyr. Gan ddefnyddio data presennol Net Positives, mae ein gwaelodlin bellach wedi'i chreu, gan ganiatáu mesur gwelliant parhaus o flwyddyn i flwyddyn.
- Rydym wedi lansio Net Positives i'n cydweithwyr, ac i'r gadwyn gyflenwi, mewn clystyrau, gan ganolbwyntio i ddechrau ar y rheini sydd angen Datganiad Caethwasiaeth Fodern.
- Ein gwaelodlin yw:
    - Mae 166 o gyflenwyr sy'n gweithio gyda PDC wedi'u cofrestru ar yr offeryn.
    - O'r 166 yma, mae **54 angen datganiad caethwasiaeth fodern** ac maent wedi dangos tystiolaeth o hyn ar yr offeryn.
    - O'r 54 o gyflenwyr hyn, **mae 22 o gyflenwyr yn nodi bod eu sefydliad yn wynebu risg uchel caethwasiaeth fodern o** fewn eu cadwyn gyflenwi.
    - O'r 166 o gyflenwyr sydd wedi'u cofrestru ar Net Positives, **mae 89 wedi ymrwymo'n gyhoeddus i fynd i'r afael â chaethwasiaeth fodern** o fewn eu cadwyn gyflenwi.

- O'r 1200 o gyflenwyr y bu PDC yn gweithio gyda nhw ym mlwyddyn ariannol 20/21, **mae 183 arall angen datganiad caethwasiaeth fodern;** nid ydynt wedi'u cofrestru ar Net Positives.

Yr hyn y byddwn yn ei wneud o ran datblygu ein polisïau a'n harferion:

- Cyflwyno Storfa Gontractau (gohiriwyd o ddiwedd mis Gorffennaf 2021 oherwydd blaenoriaethau busnes eraill) – rydym wedi dewis a byddwn yn rhoi datrysiad meddalwedd ystorfa gontractau ar waith erbyn diwedd Gorffennaf 2022. Bydd y datrysiad yn ein galluogi i nodi meysydd o'r gadwyn gyflenwi lle mae perygl caethwasiaeth fodern a masnachu mewn pobl yn bosibl. Bydd yn galluogi'r timau Caffael a Chyfreithiol i gyfeirio lle mae angen hyfforddiant a chanllawiau mewnol ar y Ddeddf Caethwasiaeth Fodern a'r cyfrifoldebau dilynol o reoli a lliniaru'r risgiau.
- Ail-lansio ein dogfen dendro safonol ddiwygiedig i fudd-ddeiliaid, sy'n cynnwys cwestiynau ynghylch polisïau a gweithdrefnau cynigwyr i nodi a dileu llafur gorfodol yn eu gweithrediadau eu hunain gyda chynlluniau adolygu a gweithredu dilynol. Bydd yr ail-lansio yn ysgogi ystyriaeth rhanddeiliaid o'r risg hon o fewn y gadwyn gyflenwi.
- Parhau i lansio Net Positives i'n cadwyn gyflenwi, gan flaenoriaethu'r 183 o gyflenwyr sydd angen Datganiad Caethwasiaeth Fodern ond nad ydynt ar Net Positives ar hyn o bryd.
- Cyflwyno o leiaf un adolygiad blynyddol o'r cynlluniau gweithredu cyflenwyr a gofnodwyd ar Net Positives, a hyrwyddo'r gweminarau a gynigir i gyflenwyr gan Net Positives ar gwblhau'r cynllun gweithredu Caethwasiaeth Fodern.
- Cyflwyno o leiaf un adolygiad blynyddol o'r cynlluniau gweithredu cyflenwyr a gofnodwyd ar Net Positives ar gyfer y 22 o gyflenwyr sydd wedi nodi bod eu sefydliad yn wynebu risg uchel o gaethwasiaeth fodern o fewn eu cadwyn gyflenwi.
- Creu cynllun i ddeall y risgiau sy'n gysylltiedig â'r gadwyn gyflenwi nad yw eto ar Net Positives.
- Ystyried ffyrdd priodol, effeithiol a chymesur o godi ymwybyddiaeth staff; byddwn yn cyfeirio at y Ddeddf Caethwasiaeth Fodern a'n hymrwymiadau yn ein rhaglen ymsefydlu, ar gyfer aelodau newydd o'r tîm Caffael ac ar gyfer pob aelod newydd o staff.
- Ystyried ffyrdd priodol, effeithiol a chymesur o godi ymwybyddiaeth cyflenwyr cyn ac ar ôl dyfarnu contract. Byddwn yn cynnwys darn ar Gaethwasiaeth Fodern a'n hymrwymiadau ar y cyd fel rhan o raglen rheoli perthnasoedd cyflenwyr PDC.

Hyfforddiant

I sicrhau lefel uchel o ddealltwriaeth o ran risgiau caethwasiaeth fodern a masnachu pobl yn ein cadwyni cyflenwi ac yn ein sefydliad, rydym yn bwriadu parhau i gynyddu ymwybyddiaeth o gaethwasiaeth fodern a thorri ar hawliau dynol ymhlith ein staff a threfnu hyfforddiant addas. Bydd staff Caffael yn parhau i gwblhau hyfforddiant ar-lein 'Caffael a Chyflenwi Moesegol' y Sefydliad Siartredig Caffael a Chyflenwi (CIPS).

Byddwn yn ymchwilio i raglen hyfforddi HEPA ar gyfer staff nad ydynt yn staff caffael ac yn ystyried amserlenni ar gyfer cyflwyno budd-ddeiliaid os yw'n briodol ac yn ôl yr angen.

Byddwn yn ymchwilio i ba atebion hyfforddi sy'n bodoli ar Gaethwasiaeth Fodern fel pwnc, ar gyfer ein partneriaid cyflenwi a thrydydd parti eraill, boed yn weithgaredd cydweithredol ar draws Prifysgolion eraill Cymru neu gan PDC yn unig.

Camau pellach

Mae'r Brifysgol yn ymrwymedig i ddeall ei chadwyni cyflenwi'n well a gweithio tuag at fwy o dryloywder a chyfrifoldeb at bobl sy'n gweithio oddi mewn iddynt.
Mewn contractau sydd eisoes wedi eu dyfarnu, a ninnau'n rhan ohonynt, byddwn yn adnabod y cadwyni cyflenwi hynny sy'n cynrychioli risg canolig i uchel o gaethwasiaeth fodern, masnachu pobl, llafur dan orfodaeth ac wedi ei glymu, a throseddau hawliau llafur.

Yn gweithio gyda'n cyflenwyr, grwpiau prynu cydweithredol a sefydliadau perthnasol eraill, byddwn yn monitro'r cadwyni cyflenwi hynny sydd wedi eu hadnabod fel rhai â risgiau posibl yn fwy trylwyr ac yn gweithredu'n briodol yn ôl yr angen.
Cymeradwywyd a chytunwyd ar y Datganiad ar Gaethwasiaeth Fodern a Masnachu Pobl yng Nghyfarfod Bwrdd Llywodraethwyr PDC ar 29 Tachwedd 2021.

LLOFNOD: **Dyddiad:** 1 Rhagfyr 2021

LOUISE EVANS
CADEIRYDD BWRDD Y LLYWODRAETHWYR
PRIFYSGOL DE CYMRU